

De la Villa de San Juan de los Rios
de la Ciudad de Palm.

+

Huiusmodi Notitia indubitate est
J. Raimund. libri cu de ea mentione
faciat in Act. Sen. in offic. d. 100° form
est de Notitia. ibi adhuc Notitia dicitur
sua verba in proverbiis suberij officii
et d. propositum ut patet in Notitia
non qui facimus

Duodecim principia Iohi

losophiæ Remundi Lulli; quæ & lamentatio seu expositio
tio philosophiæ contra Auerroistas; & Physica eiusdem disci
ci possunt.

CVenundantur Parrhisiis in officina Ascensiana.

PHILOSOPHIAE LAMENTATIO.

Deus cum tua altissima sapientia & virtute
Incipit liber lamentationis philosophiae.

Rincipium illustrissimo ac francorum serenissimo regi
dño Philippo Iesu christi munere eiusque admiran-
do iuuamine regaliū corona excellentissima reful-
gēt: eiusque dono tam naturæ bonis quā aīę mirifice decorato:
philosophia eiusque principia duodecim / maximo fructuose sa-
lutis incremento diutissime gratulari.

Voniam certum dignoscitur apud illum esse impe-
trandum auxiliū quod potestatis claritate trium-
phat: & cum ego inter christianitatis reges
pre ceteris te fulgentem nouerim potestate,
christianęque fidei zelo quāmaximę & charita-
te: ideo ad te recurro tanquam ad ultorē cōdi-
gnū colūnamque maximā veritatis piustitię auxilio impetrādo
de iniuria mihi ab auerroistis in iis que sunt contra fidē illata, as-
serētibusque secundū meū modū intelligēdi: videlicet intelligibile
quod est meū subiectū: fides catholica est erronea atque falsa: sed
per credere ipsam verā eē dicunt: & ideo faciunt mihi valde magnā
iniuriā quā meū intellectus nō implicat per intelligere quantum possum: ut
de cetero dicant se credere catholicā sanctā fidē & dicant quod nō
intelligunt ipsam eē falsam. Se autem excusant quod nō possunt intelli-
gere quod virgo posset parere filiū, nec quod de nihilo fiat aliquid: &
sic de articulis fidei, quod concedendum est quod ad sensū & imagina-
tionē sed non quo ad duodecim imperatrices diuinas in libro
de natali tactas. Quę sunt de principis theologię deo existēte
subiecto ipsius theologię possunt agere ad placitū quod virgo pa-
riat filiū, & homini: ego autem dupliciter sum philosophia: videlicet primo cum
sensu & imaginatiōe meū intellectus causat sciām: post autem cum
duodecim imperatricibus que sunt hæc: diuina bonitas, magnitudo,
eternitas, potestas, sapientia, voluntas, virtus, veritas, gloria, perfectio, ius-
titia, & misericordia. Cum istis autem sum superior & habeo coronā aureā
et cum sensu & imaginatiōe inferior habens argenteam.
Ait philosophia suspirando atque lachrymando, confiteor coram istis

PHILOSOPHIAE PRINCIPIA.

meis principiis quae sunt forma, materia, generatio, corruptio, elementatio, vegetatio, sensus, imaginatio, motus, intellectus, voluntas, et memoria: quod nunquam concepi fraudem neque dolum neque deceptionem contra theologiae: imo confiteor quod sum ancilla eius ut per ea quae concipio per animam intelligam entia realia & laudem & benedicam deum: & per imperatrices, xii. de esse dei notitiam habeam atque de eius intrinseca operatione & sic de suis imperatricibus & de actibus earum. Heu mihi tristis & dolose ait philosophia nunquam vos alia mea principia scitis quod ego talis sum: & vos (ait philosophia) quid estis? Omnia responderunt (nisi intellectus qui tacuit) dixeruntque quod ipsa erat vera & legalis ancilla theologiae. Et tu intellectus (ait philosophia) quid dicis? Respondit intellectus: ego sum quasi totus perversus cum Parrhisii sit meus discursus in opinionibus & ideo quod dicere possim: meum lumen debet esse per claritatem & veritatem: sed est offuscatum & tenebrosum per falsos errores philosophorum: quae ita me suffocant quod vix possim habere anhelum et virtutem: aliud remedium non video nisi ut dominus per regem francorum me iuuet & in brevi: quia errores crescunt & veritates suffocantur. Parrhisii autem est fundamentum cum sit fama quod magis sum in ipsa quam in aliqua alia civitate.

CDum sic philosophia lamentabatur & dolebat & alta voce clamabat heu mihi ubi sunt religiosi viri bene literati & devoti & etiam alii qui me iuvent! dum sic philosophia clamabat, suspirabat, & lamentabatur accidit quod Raimundus Contritio & Satisfactio exhiberent verbum loquentes de perverso statu mundi in quodam amoenissimo prato sub quadam arbore supra quam plures auiculae cantabant: & inuenerunt philosophiam & sua principia supra tacta: quae stabat ibi ut acciperet aliquam recreationem a pulchritudine arboris: & garritionibus auicularum: & etiam ibi erat fons valde pulcher. Dominae autem supradictae & Raimundus quaesiverunt ab ea quare tam fortiter lamentabatur & dolebat! ipsa autem dixit causam & narrauit eis ea quae supradicta sunt. hoc dicto philosophia rogauit Raimundum & dominas quod irent ad regem francorum & dicerent ea quae audiuerunt: & quod ponerent remedium: & imponderent in regis conscientiam nisi hoc

A ii

*Philosophia ex quo
magis est formis
ibi magis a suo Rege
auxilium exspectabat
non possit sine auxilio
sui Regis Aragonie
semper fratrem
restituere: vixit is tamen
superior de formis
quo ex eius forma
eigle Regis Aragonie
Hic est ad iustitiam
nostri iurisdictionis
M. de Bellatoris
que ex uno
Regis sui auxilium
de quo hic est ad
sui Hic est in ordine
caritatis
illud ubi magis formis
ibi ubi magis
et in Philosophia
horum est magis*

faceret: sed dñe & Raimundus voluerunt ante scire statum suorum principiorum: placuit philosophiæ & dixit q̄ forma primo de se ipsa loqueret̄ & tali mō q̄ dñæ & Raimundus de ipsa notitiam habere possent. ¶ De Forma.

It forma: Ego sum ens qđ do esse rei & sum absoluta et primitiua eo q̄ cū materia priā constituo vnā substantiam generalē totius vniuersi.

¶ Dixit forma, sū absoluta cōpositio ex forma bonitatis, magnitudinis, durationis, potestatis, instinctus, appetitus, virtutis, veritatis, delectationis, & p̄fectionis. Ex omnib⁹ principiiis innatis actiue sum vna forma absoluta actiuando. Sum per bonitatē, magnitudinē, & sic de aliis principiiis innatis ex quibus sum cōstituta & sic sum absoluta.

¶ Sū forma dupliciter, s. substantialiter & accidentaliter & sum ens ī potētia ad oēs formas particulares me exñte actu & ex mea essentia exeūtib⁹ & agentib⁹ substantialibus euenientes & de me & de ipsis formæ accidentales sunt progredientes & in me & in ipsis sunt sustentatæ & permanentes & ideo absoluta forma sum.

¶ Ait forma, Sum substantia in potentia, hoc est q̄ cū materia constituo vnā substantiam & ideo forme particulares scđm viam generationis primo existunt in potentia & post existunt actu: & hoc actiuādo.

¶ Dixit forma, Non sum priuatio eo q̄ sum ens existēs actu sed ratione generationis & corruptionis meæ formæ particulares quandoq̄ sunt antiquæ, quandoq̄ sunt nouæ qm̄ si essem priuatio ratione transmutatiōis deuenirem in nō eē quod secūdū meam naturā est impossibile eo q̄ nō sū cōposita ex cōtrariis: imo ex cōcordātibus vt supra tactū est. Ens aut absolutū per nullā ptē cōtrariā priuari potest.

¶ Ait forma, Immo ī q̄tū sū actio absoluta ab omni materia sum denudata aliter nō eēm absoluta actio: me aut formæ particulares in qb⁹ sū diffusa & extēsa poīa ī diuīdua, i. a materiis particularib⁹ sūt distincte eo q̄ actiue sūt exñdo & agēdo ali

DE FORMA.

per aliquo modo materia haberet actionem & ego passionem sub ipsa quod est impossibile.

¶ Dixit forma. ego tota sum in materia actuando & materia tota in me passionando & ideo conexa sum cum ipsa in substantia & nostra accidentia sunt conexa: aliter non eorum una substantia extensa & continua quod est impossibile.

¶ Ait forma quia sum in propria materia & in omnibus materiis particularibus & sic de meis particularibus formis actuando oritur ex me localis actio & vera actio predicamentalis cum qua ago in primam materiam & in omnes materias particulares: & a materia propria oritur passio predicamentalis & ex ambabus oritur motus generalis actuatur per meam naturam & passionatur per suam cum quo motu sunt motus substantie existentes in potentia cum suis accidentibus ad esse actuale novum genitum & ratione corruptionis antiquatur privatio & novatur positio & hoc incessanter.

¶ Dixit forma. Ego & materia unam analogiam constituimus tamen ego primitiva & ipsa materia ex consequenti: & ratio huius est quia in motu ego sum inceptiva ratione actionis & materia consecutiva ratione passionis ad quod secundum quod finis eius sum cum sim propter me & ipsa non propter se sed propter me: & ideo antequam ego deficiam ipsa deficit in particularibus cum non sit capax ad recipiendum totam meam actionem quo ad inferius non autem quo ad superius cum ipsa sit absoluta passio per naturam.

¶ Rursus dixit forma. Ego sum similitudo dei & materia est sua dissimilitudo cum deus sit forma & non materia ad quod sequitur quod ego sum magis bona magna durabilis potens intelligibilis & amabilis virtuosa vera perfecta & gloriosa quam materia & ideo sequitur quod possum magis in materiam agere quam materia possit pati: sed tale magis agere est in me in potentia & non possum ipsum reducere ad actum quia materia non potest tamen pati. ad quod sequitur quod mea essentia est intensa per bonitatem magnitudinem &c. & materia extensa & quod in corruptione materia ante incipit deficere quam ego in generatione autem ego sum primitiva & materia consecutiva & ideo sum magis profunda quam materia cum sim similis forme divine que est profunda quo ad sua correlativa ut puta quo ad divinas personas & sic de divina bonitate &c. quae est profunda quo ad sua correlativa ratione cuius mea bonitas &c. est magis profunda quam bonitas materie.

¶ Ait forma, sum una in numero primitiva: hoc est quod corrupta una

DE FORMA.

forma indiuidui restauratur in alio indiuiduo genito & hoc absolute & ideo posito q̄ oīa indiuidua eēt corrupta ego essem restaurata ī meo singulari numero & natura. Et hoc patet p̄ istud exemplum: posito q̄ de vna massa argenti fieret vna scutella & vnus ciphus: postmodū ponerent̄ in fornacem corruptis figuris eorū nō corrūperet̄ argētū & essent in ipso ī potētia alius ciphus et alia scutella vel coclear et huiusmodi.

¶ Ait forma ego sum cōseruās substantiā actiuādo & hoc p̄pt̄ qd̄ cū sum finis et materia passionādo cū se habeat ad me & ideo ī ipsa cōseruatiōe absoluta sū primitiua mat̄ia aut cōsecutiua, ad qd̄ sequit̄ q̄ sicut gnatio substantiē cōsistit p̄ me primitiue sic corruptio cōsistit primitiue p̄ materiā et in tanto q̄ ego nō deficerē in cōseruādo & actiuādo si mat̄ia posset sustinere ī tātū passionādo ipsam cōseruationē ad qd̄ sequit̄ q̄ materia est magis circa priuationem q̄ ego sim in substantiis corruptibilibus.

¶ Iterū ait forma sicut dictū est de cōseruatiōe substantiāli ita suo modo intelligi potest de accidentali vtputa albedo cōtracta ī albo & nigredo in nigro et huiusmodi qm̄ albedo est forma accidentalis nō materia et ideo cū sim forma substantiālis mihi cōpetit cōseruatio formę accidentalis nō autē materię et corrupta albedine in albo corruptio primo est ex parte materię.

¶ Ait forma ego et materia ītrisece cōstituim⁹ substantiā indiuiduatā et ip̄a īcipit p̄ me vt deīde est et accipit augmētū et extēsiōnē p̄ me actiuādo et p̄ materiā passionādo et intātū se extēdit augmētatio q̄tū potest pati extēsiō materiē, ad qd̄ sequit̄ cōis quātitas intēsa et extēsa: intēsa p̄ me, extēsa per materiam.

¶ Ait forma: ego sum recepta actiuādo in particularib⁹ et materia recipiēs et sustinēs et hoc patet p̄ istud exēplū ignis calefacit aerē et īquātū calefacit ip̄m facit se receptū actiuādo et ponit aerē recipiētem caliditatē passionādo et appetit aer ipsam passionē per materiam et ignis actionem per suam formam.

¶ Ait forma. Ego sū ens cōparatiue actu & mat̄ia est ens ī potētia vt patet p̄ istud exēplū in ouo est aīal ī potētia & ī ferro gladi⁹ & hoc ex parte materiē q̄ expectat meā actionē & hoc est ga natura.

DE FORMA.

liter sum primitiua p actionē & materia cōsecutiua p passionē v̄
supradictū est; & ideo cōpetit mihi eē actu & materię eē potētia.

¶ Ait forma, Ego sum ens determinatū cū sim actiua, materia au-
tem est ens cōfufum cū sit potētia ratione cuius passionis est cō-
fusio in potentia ratione materię non autē ratione mei.

¶ Ait forma, Ego sum ens pfectū & ideo sum appetibilis a mate-
ria ratiōe cui⁹ appetibilitatis in cōmuni appeto agere in materiā
et materia pati ad qđ sequit̄ qđ materia p me est pfecta & nō p se.

¶ Ait forma, Sū mota p formas particulares yna fōa p̄ticulari ge-
nita de alia sub meis p̄cipiis inatis supra tactis motis p̄ p̄cipia
diuina vtputa mea bonitas p̄ bonitatē diuinā : mea magnitudo
per magnitudinē diuinā & sic de aliis & hoc effectiue qm̄ quāto
magis subsisto sub ipsis tanto magis sum alta & sublimis.

¶ Ait forma, sum mota p octauā spherā quę mouet me ī saturno
&c. sum mota p elementa & p elementata p corpora cęlestia sum
cęlestiata; per elementa sum elemētata vegetata per vegetata sen-
sata per sensata imaginata p̄ imaginata; sum in aqua frigida mo-
ta inquātum sum potētia ad essendū calefacta; in albedine per al-
bum albificata sum mota in generatione & corruptiōe non autē
sum mota a priuatione vt supra dictum est.

¶ Rursus ait forma, nō sum ens existēs iter esse & nō esse qa si sic
non ens iam esset ens qđ est cōtradictio, verūtamen per accidens
sum circa nō ens in substātia existēte ī potētia & nō actu & sum
veniēs in corruptionē quo ad suū numerū nouatum.

¶ Alterū ait forma de me sunt oēs forme particulares & vna est de
alia secundū viā generationis; aliter vna forma nō appeteret aliā
ad multiplicādū suam speciē nec esset subiectū in quo esset mo-
tus successiuus; & omnia ista essent contra meā naturam.

¶ Rursus ait forma finita sum & oēs meę partes īdiuiduate sūt
& finite potēs sū naturaliter sed īpotēs respectiue quo ad primū
q̄ habet posse infinitū & sup me pōt agere miraculose ad placitū.

¶ Multa alia dixisset forma de se ipsa sed dimisit causa breuitatis
dicens qđ omnia sunt implicata in eis quę de se ipsa dicta sunt, et
hoc relinquimus intellectui scientifico subtiliter intuenti.

A iiii

DE MATERIA

It materia ego sum es ex quo fit aliquid passionando & hoc substantialiter et accidentaliter quia dux sum quoniam ex me quod sum primitiua fit materia particularis que est substantialis per substantiam ut puta materia rose et hominis. accidentalis autem sum sicut ferrum quod est in potentia ad gladium: & grammatica ad non grammaticum.

¶ Ait materia. Ego sum ex passiva bonitate, magnitudine, duracione, parte, instinctu, appetitu, virtute, & hominis. Et ex omnibus istis passionibus cognatis sum composita & per totum celum & est per omnia elementa & elementata sum extensa atque mota, & ad meam nudam essentiam & quo ad meum numerum & ideo ubicunque sum bene magne &c. passa & mota sub forma prima cum qua sum coniuncta & cum ipsa vna substantia: in qua omnes substantie corpales sunt inclusae sed maxime sum mota & passa sub forma prima que est deus quod cum sua bonitate passionat meam bonitatem & cum sua magnitudine meam magnitudinem: ipse est meus finis, mea causa prima: et ego sum effectus simplicitatis eius contra quem non habeo potestatem nec resistentiam quia si sic esse actiua rebellis & inobediens: & passio finita passionaret actionem infinitam quod est impossibile. Potest ergo deus agere de me siue per meam naturam siue supra meam naturam miraculose ut cognoscat sua magna potentia & virtus infinita & infinita libertas sue voluntatis infinitae & etiam suum dominium.

¶ Ait materia. sum absoluta passio sub absoluta forma sub qua sum coniuncta: & sicut ex mari deriuant omnes aquae fluuiales & ad ipsum reuertuntur sic a me deriuant omnes materie particulares & ad me reuertuntur quia absoluta sum.

¶ Rursus ait materia. Non sum es ex his in potentia absolute quia si sic subiectum in quo esse sustentata esset in potentia & sic successiue in infinitum quod est impossibile. Sum ergo ens existens in potentia ad omnes substantias particulares sub formis particularibus existentes.

¶ Altera ait materia. sum substantia in potentia per hoc quod de me & per me sum pars substantie & sine me substantia esse non potest. substantia que sum in potentia est eueniens per generationem aut per artificium generationem sicut rosa in rosario in quo est in potentia: per artificium autem sicut est in partibus domus in quibus domus existit in potentia ante quam sit constructa. **¶** Ait materia non sum priuatio: sed sum potentia ad priuationem quoniam per meam impotentiam priuatur materie particulares per viam corruptiouis, ad quod sequitur priuatio formarum.

DE MATERIA.

particulariū vt in capitulo forme tactū est.

Rursus ait materia. in mea natura nō iueniē forma q̄ sit ex me atq̄ ppter me q̄ si sic nō eē passio absoluta & scđm qd meę pres eēnt a me a essētia & natura priuata qd est i possibile cū sim simpliciter absoluta.

Alterū ait materia. absoluta sū & iqtū sum absoluta nō sum in p̄tib⁹ nouata: ip̄e aut̄ materię p̄ticulares sūt nouate iqtū de potētia i actū sūt motę & qñ corrūpūt non sū nouata priuatio q̄ sum absoluta. ip̄e aut̄ cū sint p̄ticulares i priuatiōe sunt nouate. **A**it materia. idiuuata sū p̄ q̄titatē cū q̄ sū q̄ta vt puta lōga lata & p̄fūda aut in circulo vel in corpe spherico rotūda sū q̄lificata: vt puta in flāma lucefacta calefacta: & in vino rubro rubefacta & in melle dulcificata & in terra ponderosa: & in igne leuificata.

Rursus ait materia. sū relata q̄ sū passiuā sub foā actiuā & sū relata substācialiter & accidētalr. substācialiter sicut i gñatiōe i q̄ gñans generat genitū: accidentaliter sicut i mœchanicis i qb⁹ faciēs facit siue fabricat factum siue factibile et huiusmodi.

Ait materia. habituata sū hitu sub quo sū passionata & de vna specie in aliam mota: sicut mea passiuā bonitas q̄ sub mea passiuā magnitudie est magna & ecōuerso & sic de aliis meis principiis passiuis innatis.

Rursus dixit materia situata sū in circulo in coelis in elemētis in elemētatis: me⁹ aut̄ sit⁹ est abstract⁹ q̄ in plib⁹ sitib⁹ p̄ticularib⁹ ē diffusus ip̄o p̄manēte in seipso absolute.

Alterū ait materia. i tpe sū & in ipso tpe sū mota successiue extra differentiā inter vnū nūc & aliū: aliter nō esse in motu successiue cōtinuato. verūtñ scđm q̄ sū recepta in meis p̄tib⁹ passiuis in vno tēpore sū in vno p̄ticulari mota et in alio tpe in alio p̄ticulari me remanente essentia indiuisa eo q̄ meus motus est absolutus & per cōsequēs mea essentia.

Rursus ait materia. i loco absoluta sum & iqtū sū i p̄ticularib⁹ diffusa & cōtracta i loci p̄ticularib⁹ sū collocata & mediātib⁹ meis partib⁹ de vno loco ad aliū mutata me remanente absoluta in meo loco absoluto collocata & ipse locus in me est passionatus &

DE GENERATIONE

nō extra me extēsus cū sit vna pars de meis accidentib⁹ cū qb⁹ sū
coniuncta.

CAit matia sū priā quo ad meā eēntiā eo q̄ sū absoluta vt supra
dictū ē & nisi essē cū priā forma cōiuncta ipā exñte priā nō hēre tū
quo essē primitiua passio & sic nō essē priā materia & hoc patet
qa mea primitiua passiva bonitas, magnitudo &c. nō eēt cōiuncta
cū primitiua actiōe bōitas magnitudo &c. & sic priuata priā for
ma vna pticularis foā nō posset eē gēita de alia. sic ēt si ego non
essē materia priā vna materia pticularis nō posset eē gēita de alia
& corrupta vna esset sua eēntia corrupta & ī vniuerso eēt vacui
tas genita & etiā discōtinuatio & etiā cessatio mot⁹ & p̄ n̄s ani
hilatio successiue toti⁹ vniuersi qđ ē īpossibile. pbatū ē ergo pri
mā materiā eē. **C**Ait materia multa alia possē dicere de me sed lō
gum esset narrare, & per ea quæ de me dixi possunt itelligi quæ
cunq; de me possunt dici.

De Generatione.

It gñatio. Ego sū eē exiēs & eueniēs & p̄ meū exitū plā
eē exeūtia & eueniētia me exita & euēta cū meis ppriis
correlatiuis vtputa absolutū gñās gñabile & gñare cū
qb⁹ sū hoc qđ sū trib⁹ modis maxie sū exita & euēta ex meis pri
cipiis inatis q̄ sū bōitas, magnitudo, duratio, ptās instict⁹ appeti
t⁹ virt⁹ &c. qđlibet istorū ē relatū naturaliter & ex ipis relatiōib⁹
sū exita & euēta & priō exiēs substātia ī potētia scđario substātia
exita & euēta de potentia in actum tertio de extra ab intra vt
puta nutrimentū augmētū & hmōi.

CSū substātia exñs ī potētia gēita cū meis accidētib⁹ vtputa exi
stēs ī potētia ī lapide ferro motu & spica ī grano & spma ī aīali &
hmōi. est flāma genita de potētia in actu & sic de spica & hmōi &
hoc qa gñans generat ī sua ppria passione q̄ ē gñabilitas mediāte
gñare ī tāto qđ foā pticularis ē genita de forma vli & materia pt
culari de materia vli & pticulare cōnexū de cōnexo vli & oīa ista
p̄ meā foecūditatē & naturā q̄ sū absoluta deriuata a primis pri

DE GENERATIONE.

cipiis vt dictū ē et a foecūditate iparū flāma genita siue spīca ge-
nita ī actu viuūt nutrit et agmentatur scđm ea q̄ recipit ab extra
vtputa flāma ī lāpade ab oleo viuūt et in ipā est alia flāma ī potē-
tia si addatur lychnum p cōtactū et sic de grano seminato in ter-
ra in quo sūt p̄ la grana in potētia et exeūt ī actū p me et in me ve-
getatiua augmentando transmutando elemētata in suam sphe-
ram in grano seminato est hūidum radicale nutrimentale existēs
actu et ex radicali gñantur plura humida radicabilia et ex nutri-
mentalī plura nutritibilia in granis spīcae et hoc p me bene magne
durabiliter potēter &c. foaliter et materialiter mediāte motu
genito de potētia in actum. ¶ Ait gñatio dicitur de gñatiōe q̄ consi-
stīt in flamma et in plātis modo intendo dicere de generatione q̄
consistit in animalib⁹ & hoc sic. ouum genitū fuit in potentia in
gallina & hoc per gallum & fuit deductum in actum ipso existē-
te actu est in ipso alias in potentia deductum in actum per motū
& augmentationem principiorum innatorum & hoc quia bonus
& magnus ē suus exitus & euētus; pullus genitus existens actu
exit ex ouo existit elementatus vegetatus & sensat⁹ & ipse come-
dēs granum aut herbam viuūt & nutritur de eisq; ab extra veni-
unt granum elemētatum & vegetatum; est in sua natura, est de-
ductum in humidum nutrimentale pulli & humidum radicale
est tanq̄ lychnum vt ita loquar viuens & si ipm multiplicans p
humidū nutrimentale sicut flāma p oleum in lampade pullus est
sensatus quia sensitīua est vna ps ei⁹ in ipso fuerunt in potentia
act⁹ sensitīuae vtputa videre per visum audire p auditū & huius-
modi & reducitur ad actum per me quia bonum magnū &c. est
pullus videt figurā in grano colorem & huiusmodi et ideo visī-
bilitas granī non sensati per accidens est genita aliter nō se habe-
ret pullus ad granum quæ visībilitas est genita per me.
¶ Ait generatio et per meam bonitatem magnitudinem etc. quæ
sunt in me genita principia superiora inata vt supra dictum est.
Dum pullus comedit granum siue herbam generatur sapor et
hoc p me et meā bōitatem et magnitudinē etc. sapor aut nō ē ī gra-
no in potētia nisi p accidens s; pprie ē p sensum genit⁹ et deductus

generatio.

DE GENERATIONE

de potētia in actum / pullus est imaginatus p̄ imaginationē sicut per sensitīuā sensat⁹: & ideo actus imaginatiōis cōsistit ī potētia & reducit ad actū p̄ spēs abstractas a sensibilib⁹. & ideo gall⁹ imaginať locū vbi comedit granū & sic de fonte vbi potauit aquam.

¶ Ait gñatio sicut dixi de pullo ita pōt dici de spermate ī matrice mulieris & hmōi ī quā venit semen cū humido radicali nutrī mētalī. Radicale at̄ viuūt mediāte hūido nutrī mētalī & mēstruo mulieris mouet se augmētādo lineādo figurādo & hmōi & hoc p̄ me q̄a p̄ meā bōitatē bonū est & p̄ meā magnitudinē magnū &c.

¶ Ait generatio. Pullus nō viuūt in aqua sicut p̄scis nec p̄scis in terra sicut pull⁹ & sic de salamādra quē viuūt ī igne & nō in aqua nec ī terra & hoc quia sum diffusa & foecūda p̄ plures modos. vnde cū ita sit quid mirū si iustitia dei extra meā naturā siue supra agit de me ad placitū conseruando corpora dānatorū in clibano sempiterno sicut ignis qui cōseruat salamādrā in sua flāma ī qua salamādra est genita nutrita & augmētata & maxime quia iustitia dei est magis bona magna &c. q̄ ego sim sine cōparatione.

¶ Ait generatio multa dixi & plura dicere possem de memetīpa naturaliter scđm substātiā & accidentia in qb⁹ sum diffusa & extensa & huiusmodi bene magne potenter &c. sed volo dimittere istā materiā & trāsire ad generationē virtutū & hoc sic. Iustitia est habit⁹ (ait generatio) sub quo iust⁹ iuste agit & est p̄ me genitus & p̄rio in potētia posit⁹ & scđario ī actū deduct⁹ & obiectiue per aīam humanā nutrit⁹ & augmētat⁹ / ipse habit⁹ est descensus ab influētia & foecūditate p̄cipiorū innatorū quē sunt bonitas magnitudo &c. aīa autē obiectādo species iusti recolēdo itelligēdo & amādo generat ip̄m de ip̄is specieb⁹ collectis. & hoc est possibile quia bonū magnū &c. est qđ bonū magnū est datum a p̄ncipiis p̄mitiuis diuinis vtputa a bonitate magnitudine &c. vt aīa habeat iustū intelligere recolere & amare cū quib⁹ causet iustum sentire vidēdo audiendo &c. Iustū imaginari obiectū & oīa ista descendunt a iustitia diuina quæ est causa p̄mitiua & finis et vt gentes habeant pacem & iustitiam inuicem & sint dispositæ ad bene agendum et malum euitandum.

DE GENERATIONE

CAit generatio, prudētia est habit⁹ sub quo prudēs prudēter agit eligendo bona & euītādo mala & ante eligēdo bona magna q̄ parua; & ante dīmīttēdo magnū malū q̄ parū & omne malū simpliciter si possit; ipse habit⁹ p me est genitus & est decīsus sicut ramūcul⁹ a sapiētia q̄ est superi⁹ que cau-
sat ip̄m de similitudinib⁹, postmodū p me & p hoīem est deduc⁹ de potētia ī actū mediāte me vt prudēter agat p aīam obiectiue & mouēdo potētias inferiores ad vtilitatē corpōris sentiēdo & imaginādo vt aīa sit dīsposita ad agēdū sub habitu prudentiē ip̄e homo prudēs est recipiens similitudines entium bonas & malas bonas eligens per exemplū & sic de malis euītando ipsas.

Cltē dicit gñatio, Fortitudo est habit⁹ p quē habituat⁹ est fortis corde maxie causat⁹ p volūtātē q̄ tēdit ad suū finē primitiuū optatū sub ip̄o, volūtas hēt poenas & lāguores p ea q̄ eueniūt cōtra suū agere, p ip̄m habitū ē fortificata & getata ī suo vigore, ip̄e habit⁹ ē genit⁹ de similitudinib⁹ obiectatis p volūtātē mediante me inq̄tū ī potētia ē posit⁹ & p agētē vtputa p hoīem p me & p ip̄am volūtātē ē deduct⁹ practicus exñs actu sub ip̄o habitu, hō est bellicosus cōtra vitia cū virtutib⁹ iunctis & cōnexis fortitudini intātū q̄ sensus nec imaginatio nō p̄nt resistere p videre audire &c.

CRursus dicit gñatio, tēpantia ē habit⁹ sub quo tēpat⁹ tēpate agit comedēdo bibēdo induendo & hmōi. Iste habit⁹ ē ram⁹ iustitiē rōe equalitatis vt sane viuat & hmōi ē genit⁹ de similitudinibus collectis p aīam & de potētia ī actū est deductus p hoīem & p me, ip̄e autē habitus viuit & durat tm̄ q̄ tū est foecūditas potētiarū aīæ quas tēperate obiectat sicut obiectare debet; & hoc bene magne &c.

Cltē dicit gñatio, fides est habit⁹ a deo dat⁹ p quē itellec⁹ intelligit sup vires suas ea q̄ p suā naturā attingere nō pōt vtputa articulos fidei & huiusmodi ip̄o habitu remanente eo quia est genit⁹ de similitudinib⁹ superiorib⁹ vtputa de similitudine diuinæ bonitatis magitudis &c. Ego in hoc nō sum

DE GENERATIONE.

gñatiua naturaliter sed dispositiua instrumentatiua sub gra diuina, p ipm hñu cōsistit credeñ; & sub credeñ; itelligē. Nā q̄ tū ipsū itelligere ascēdit ad obiectū supius tāto magis ascēdit credere sup ipm sicut oleū sup aquā qm̄ q̄to pl⁹ aq̄ ascēdit tāto pl⁹ oleū ascēdit sup ipsā & iō itellect⁹ p itelligere & p credere idē obiectū attigit sed diuersimode, i. magis p credere q̄ itelligere.

Rursus ait gñatio, spes est habit⁹ sub quo sperās sperat ad iuuamētū & a deo veniā: ipse hñ⁹ ē dat⁹ a deo & ego sū instrumentū in gñando spem mediāte aīa obiectiue, ipse habit⁹ ē nūci⁹ iter deū & hoīem & ē foecūdat⁹ p diuinas rōes ī meis p̄cipiis īnatis, ipse hñus est delectatio hoīm & cōsolatio posito q̄ sit foat⁹, nō dico de illo hñu spei defoato sub quo pctōres pmanētes ī pctō credūt se hñe a deo adiuuamētū & veniā talis aut hñus ē spurī⁹ eo q̄ deformat⁹ ē & nō genit⁹ de illis similitudinib⁹; de qb⁹ spes vera ē genita q̄ sūt de meis p̄cipiis īnatis.

Etē dicit gñatio, charitas est hñus sub quo hō charitati⁹ diligit deū sup se ipm & pximū suū tāq̄ seipm, ipse habitus a deo dat⁹ ē, volūtas hūana & ego nō sum⁹ sufficiētes ad generādū ipm cū sit sup vires volūtatē exñs & pmanēs: verū tñ ego sū dispositio ad colligēdū habitū charitatis & ad ipm gñandū & diuīa volūtas pōit ipm ī potētia & mediāte volūtate de ipō hñu hñuata deducit ipm de potentia in actū vt agat sub illo habitu bñ magne &c. Rursus ait, gñatio sapientia ē habit⁹ a deo dat⁹ q̄ exaltat itellectū dādo ei sciētiā īfusā vt ascēdat sup prudētiā dispositā p̄feriora & vt existat ita alt⁹ & ita bñ disposit⁹ ad itelligēdū vera p ipm hñu sicut volūtas p charitatē, sine aut tali hñu eēt itellect⁹ iniuriat⁹ in via cū sit ita alta potētia cāta p diuinū itellectū sicut volūtas hūana cāta p diuinā volūtatē, sub isto aut hñu agit sapiēter itellect⁹, ego aut p̄paro ei species quibus vtitur.

Ait gñatio, dixi de septē virtutib⁹ p̄cipalib⁹; & p ea q̄ de ipis dixi: pōt cognosci q̄ sūt essētię ipsarū quō gñant crescūt

DE CORRUPCIONE.

& nutriūtur & sic de virtutib⁹ q̄ ab ip̄is deriuānt vtrputa hūi-
litas, patientia, cōstātia & hmōi, & ista sciētia ē valde p̄para-
tiua ad acgrēdū vitā eternā cū virtutes sint vię eius.

¶ De corruptione.

Item corruptio sū exit⁹ ab eē i nō eē & iō me hēo cōtra-
dictorie ad hoc qđ dictū ē de gñatiōe. ¶ Ait corruptio
sū duplex, vnomō simpliciter sū, alio mō scđ, qđ
& accidētaliter, simpliciter vt qñ aliqd amittit eē substātiale
sicut qñ hō amittit formā accidētalē vt qñ aliqs amittit al-
bedinē quā hēbat dī corrūpi scđm qđ: qđ scđm illud accidēs
qđ est albedo.

¶ Rurs⁹ ait corruptio qñ substātia cōsistit i potētia cū suis
accidētib⁹ p viā gñatiōis vt dictū ē & ego sū ibi i potētia vt
puta i ouo in quo aīal est i potētia: si frāgat illd ouū corrup-
pit illa potētia & ego sū exiēs de eē i priuatiōem ip̄i⁹ aīalis.

¶ Ait corr, corrūpit flāma in lāpade qñ deficit oleū: dū dura-
bat flāma ego erā i potētia: corrupta flāma sū deducta i actū.

¶ Granū i area hēt spicā i potētia & ad pñā cōtrariā ego sū ip̄a
i potētia: & qñ granū est semīarū spica est genita p me granū
est corruptu quo ad suū nūerū, sua aut eēntia trāsmutata ē i
pl̄ib⁹ granis q̄ sūt i spica gēita & i quolibet grano est alia spic-
ca i potētia p viā gñatiōis & ad cōsequētā cōtrariā, ego sū i
ip̄is i potētia & iō sū successiue cōsequētā cōtrariā gñatiōi
ip̄a gñatio euēit ad eē & ego euenio ad priuatiōem ipsius eē.

¶ Itē ait corruptio, in spmate deducto in matricē ē aīal i po-
tētia p gñatiōe; & ego sū i spermate i potētia p viā priuatio-
nis qm̄ gēito aīali corrūpit spma & eē ipsius spmatis trāsit p
viā trāsmutatiōis in aliā eētā i q̄ eēntia noua ego sū noui-
ter i potētia, ad qđ seq̄t qđ gñatio & ego sum⁹ cōnexę tñ ali-
ter & aliter, & hoc ē necesse vt mot⁹ nature sit cōtinu⁹ de po-
tentia in actū & de actu in potentiam circulatorum.

¶ Rurs⁹ ait corruptio pullus comedit granum in quo ē spic-
ca i potētia: comesto aut grāo ait corruptio ego sū deducta
i actū successiue priuādo potētā spicæ & nūerū granū: gēita

DE CORRUPCIONE

autē carne pulli de grano ego sum in potentia in carne mortuo pullo; ego sum causa priuationis eius & ideo ostenditur per quem modū generatio & ego sumus contradictorie.

CAit corruptio, multa alia possem dicere de me sed p ea que dicta sunt intellectus bene speculativus & actiuus potest cognoscere alia que de me possunt dici. Volo autē nūc trāsire ad virtutes morales & ostēdere per quē modū corrūpuntur & vicia generantur eo quod sunt contradictoria.

Rursus ait corruptio, iustitia & auaritia se habēt cōtradictorie & ideo p illū modū p quē iustitia generata est vt supradictū est p oppositū generat auaritia; dum autē homo est habituat⁹ de iustitia; auaritia cōsistit ī potētia, & quādo iustitia corrūpitur auaritia exit de potētia in actū, habitus autem auaritię est collectus & genitus per malitiā cōtra finem bonitatis qui finis est deduct⁹ in priuationē, & ideo auarus sub suo habitu est malus & extra quietē & retinet dāda & eius appetitus est perversus insatiabilis & priuatiuus.

Item ait corruptio, gula & tēperātia sunt cōtradictorie & ideo genita tēperātia ego sum in subiecto ī potētia quia corrupta tēperātia genita est gula & deducta de potētia in actū, & ideo ostēsum est p quē modū habit⁹ gulę est de malitia genitus & perversus appetitus cōstitut⁹ ad quod sequitur quod homo gulosus est sine q̄te cū extra finē sit deduct⁹ & priuat⁹ & ideo quā multū comedit dolet respectu nimie comestiōis & quā parū comedit & nō habet quod comedat etiā dolet et semetipsum disponit ad infirmitatē corruptionem et mortem.

Dicit corruptio luxuria et castitas sūt cōtradictorie, castitas ē habit⁹ genit⁹ de similitudinibus principiorū inatorū et luxuria de dissimilitudinibus eorū et ideo similitudines virtutū et dissimilitudines sūt cōtradictorie ad quod sequitur quod habit⁹ castitatis et habit⁹ luxurię sūt habit⁹ cōtradictorii p bonā magnitudinem et per malā / per bonā durationē et p malā; p bonā potestātē et per malā; per bonū instinctum et per malū / per bonū appetitū et p malū; p virtutē; et p vitiū et p formatā ve

DE CORRUPTIONE.

ritatem & per difformatā: per formatam dilectionem & per difformatā: per perfectionē & imperfectionē & huiusmodi.

Rursus ait corruptio. supbia & hūilitas sunt cōtradictorię & iō qñ gñat hūilitas corrūpit supbia: & ecōuerso, ad qđ sequit̃ qđ hūilitas ē cōtra oīa vitia q̄cūq; sint & supbia cōtra oēs virtutes: & ideo sequit̃ duo hīt⁹ vn⁹ cōtradictori⁹ & ali⁹ cōtrari⁹ & cōtrari⁹ orit̃ a cōtradictorio eo qđ termini magis distāt p cōtradictoriā q̄ per cōtrarietatē, ego aut̃ ait corruptio sū intēsa p cōtradictoria & extēsa p cōtraria & ī isto passu oñdit̃ p quē modū gñatio & ego sum⁹ cōtradictoria & opposita in moralib⁹ / vnde cū ita sit homo supbus est habitus de supbia cōtra sua pricipia innata, ratione cuius est inquietatus: & qa homo humilis est habituat⁹ de humilitate cōstituta de similitudinib⁹ principiorū innatorū est quietatus patiens beniuolus prudens iustus & huiusmodi.

Ait corruptio Fides & infidelitas sunt cōtradictoria fides aut̃ est habit⁹ (vt dictū est) cap. de generatiōe / infidelitas est habit⁹ cōstitut⁹ ex similitudinib⁹ cōtradictoriis & ideo infidelis cōtradicit articulis fidei: & hoc duob⁹ modis credēdo & itelligēdo sicut sarracen⁹ qđ nō credit deū esse trinū in psonis & verbū diuinū incarnatū & hmōi, alio modo sicut auerroista christian⁹ qđ asserit qđ scđm modū itelligēdi īpossibile est deū eē trinū ī psonis & verbū icarnatū: sed dicit se credere qđ de⁹ sit trin⁹ & icarnat⁹ cū se dicat esse catholicū & ideo catholicus & sarracen⁹ se habēt cōtradictorie, & etiā catholicus et auerroista, qm̄ si vere & simplr̄ est īpossibile trinitatē & icarnationē eē īpossibile est fidē catholicā verā esse. Fides aut̃ est habit⁹ sub quo catholicus ver⁹ ponit altitudines diuinarū rationū p īfinitatē oīmode simplicē: sarracen⁹ aut̃ & auerroista negāt, & ideo catholic⁹ ponit deū eē habētē bonitatē optimā īfinitā magnitudinē maximā īfinitatē &c. & est dñs naturę creatę licēt iās ipaz naturā qđ ipsa agat naturalr̄ & qđ nō sit aliqd resistēs ei qđ īpediat qđ nō possit agere sup naturam ad placitū & miraculose, & hoc ponit fides p īfinitā boz

B

DE CORRUPCIONE ET ELEMENTATIVA

nitatem & magnitudinē &c. ad quā sequit̄ q̄ fides est positia
ua & infidelitas p̄ me priuatiua. dico p̄ me q̄ intellect⁹ p̄ me
est corruptus & puerius & hoc q̄a homo infidelis vilis est.

Rursus ait corruptio spes & desperatio sūt cōtradietoria
spes autē habit⁹ genit⁹ est vt dictū est, & q̄a sum cōtra gene
rationē p̄ me desperatio genita est: & est genita de cōtradietoria
riis principiorū spei. Spes autē est cōtra me p̄ iustitiā prudē
tiam &c. & ego sum cōtra spem p̄ auaritiā gulā &c. et ideo
desperat⁹ semp̄ est in tristitia & dolore et q̄a su⁹ habit⁹ q̄ est
desperatio est cōstitut⁹ de multis malis magnis durabilib⁹
&c. sub quib⁹ habet carentiā de oībus magnis bonis: Charit
tas et crudelitas sunt cōtradietoria ad quā sequit̄ q̄ crudelitas
est habit⁹ cōstitutus de similitudinib⁹ cōtradietoriis prici
piorū ex quibus est cōstituta charitas, & ideo crudelis pl⁹ dilī
git semetip̄m q̄ deū: & semetip̄m q̄ pximū suū ad quā sequit̄
q̄ finis appetit⁹ est puerus cū quo est cōtra iustitiā pruden
tiā &c. et est priuat⁹ ab oī quiete et ī faciēdo malū credit in
uenire quietē: sed nō inuenit cū facere malū sit p̄ habitū pri
uationis et corruptiōis / sapiētia et stultitia sunt habit⁹ qui
se habēt cōtradietorie: & sunt cōstitutī de pricipiis cōtradi
etoriis ex quib⁹ seq̄t̄ cōtradietio & ideo stultitia pōt cognosci
per ea q̄ dicta sunt de sapiētia hō stult⁹ habet intellectū puer
sum cū qua pueritate quādo credit facere bonū facit malū
et ecōuerso. homo autē stult⁹ est meus magnus amicus non
autē homo sapiēs eo q̄ amic⁹ est gnatiōis ī bonis magnis du
rabilib⁹ &c. Finiuit corruptio sermonē suū & dixit q̄ sat ap
te dedit notitiā de seip̄a p̄ ea q̄ dicta sūt. **De elemētatiua.**

Dixit elemētatiua. Ego sū virt⁹ naturalis p̄grediēs a
formis elemētorū substācialib⁹ & accidētialib⁹. a sub
stācialib⁹ q̄a ex quatuor formis elemētorū sū cōstituta
et ab accidētib⁹ q̄a ex quatuor q̄litatib⁹ sū cōstituta vtputa ex
caliditate frigiditate hūiditate & siccitate & sic de aliis acci
dētib⁹, & sicut dixi de foris sūbalib⁹ ita dico de quatuor materiis
elemētorū: p̄ foras autē sū actiua & p̄ matias passiua & iō tota
sū p̄gressa ex ip̄is & tota ī ip̄is p̄manēs. elemēta autē in quatuor sūt

DE ELEMENTATIVA.

hábít⁹ sūt sub me agētia & patiētia ī gñabilib⁹ & corruptíbilib⁹ fm q̄ dictū ē de gñatōe & corruptiōe & de fōra & matia

CAit elemētatiua. príciplia ínata elemētōꝝ sūt bonitas magnitudo duratio &c. et ip̄a príciplia ī ip̄is existētia sunt ī me cōtracta mediātib⁹ elemēt⁹ vt habeā naturā ip̄ōꝝ príciplioꝝ bonā magnā &c. sub q̄ nat̄a sunt elemētata metalla / plāte / et

CRursus ait elemētatiua. Ignis ē substātia simplex (aīalia. & dī q̄ ē simplex p̄ hoc q̄a hēt suā formā matia & accīa específica et simplr ī ip̄o cōtracta vt ex ip̄is sit s̄ba distincta ab aliis elemēt⁹. et sicut dico de igne ita itelligit̄ de simplicitate aliorū elemētōꝝ. ad qđ seq̄t q̄ mea nat̄a ē simplex quā simplicitatē deduco ī elemē. p̄ viā gñatiōis. elemē. cōponūt̄ inuicē vt pt̄ p̄ q̄tuor massas sensibiles vtputa flāma est calida & sicca aer hūid⁹ & calid⁹ p̄ frigiditatē frigid⁹ aq̄ ī ola p̄cussa a flāma est calida: p̄ aerē hūida / tra p̄ aquā frígida / & p̄ cōsequēs p̄ aerē hūida & p̄ flāmā calida. p̄ istas at̄ q̄tuor massas ait elemētatiua sūt cōposita & habeo naturā cōpositā quā cōpositionē deduco ī elemētata p̄ me cōposita / sicut caliditas est pp̄ria passio siue qualitas ignis & hoc simplr & hūiditas aeris & frigiditas aq̄ & siccitas terre q̄a sic ip̄e q̄litates cōstituūt̄ ī me simplr & q̄a p̄ accidēs cōponunt̄ rōne cōpositiōis elemētōꝝ sic ī me sūt cōpositē & ip̄e fm q̄ sūt ī me it̄rāt elemētata & ī ip̄is

CQuatuor sūt colores prícipliales ait elemē. (hñt p̄manētia. tatiua / sc̄z luciditas q̄ simplr ē color ignis / diaphanitas q̄ simplr est color aeris: albedo aq̄: nigredo trē. & iō isti colores sūt ī me simplr & q̄a cōponunt̄ elemēta & ego sūt cōposita et ip̄i sūt ī me cōpositi & ideo naturalr deduco ip̄os colores ī elemētata quo ad simplicitatē & cōpositionē. colores aut̄ it̄ēsi ī elemētat⁹ simplicitatē significāt: colores extēsi & cōfusi signí

CAit elemē. ignis & aer hñt leuitatē: aq̄ (ficāt cōpositionē. et terra pōderositatē & p̄ hoc seq̄t mot⁹ a sup̄iori ad īferi⁹ et ecōuerso & rōe obuiatiōis p̄ accīis q̄ hēt naturā ascēdēdi. & ecōuerso fm mag⁹ & mín⁹ ī s̄bo īn q̄ sūt descēdit. ex h^o gñat̄ mot⁹ rect⁹ & obliquus & sc̄dm q̄ sunt & eueniūt̄ ī me ego extēsa p̄ oīa elemēta causo illos motus rectos & obliquos.

DE VEGETATIVA

Rursus ait elementatiua, quia quatuor sunt elementa & quodlibet agit in aliud ut puta ignis in aerem calefaciendo & aer in aquam humectando & aqua in terram frigefaciendo & terra in ignem desiccando oritur motus circularis continuus & quia mea essentia est ex ipsis meus motus in parte est circularis naturaliter quod naturam pono in elementatis.

Dixit elementatiua, per ea quae dicta sunt per me & de me cognoscitur mea essentia & mea operatio in elementatis nutrimentum augmentatio generatio corruptio & huiusmodi.

De Vegetatiua.

Ait vegetatiua, ego sum virtus contracta in vegetato cuius sum anima per quam ipsum vegetatum est vegetans & per quam ipsa vegetabilitas est sua propria passio & vegetare ab utroque est processum, vegetans autem vegetat de elementatis in sua propria passione transmutatis & vegetatis peregrinatis & acquisitis mediante vegetare peregrinato in vegetare extrinseco nutrito genito & augmentato ex mea essentia quam sum vegetatio.

Dixit vegetatiua, habeo tres species in mea natura quae sunt generatio augmentatio & nutrimentum, De istis autem speciebus dictum est cap. de generatione, ego autem sum una pars mundi diffusa & extensa in arboribus & animalibus, mea principia innata sunt bonitas, magnitudo, duratio, potestas, instinctus, appetitus, virtus &c. in me contracta & specificata ex istis omnibus est mea essentia & natura; & omnes meae operationes & meus motus.

Ait vegetatiua, arbor est bona & est bona per bonitatem, eius sum ego; sum ergo bona. Ex mea bonitate absoluta in me contracta arborea recipit generationem, augmentum, & nutrimentum. sua bonitas autem sic vivit & crescit de bonitate elementorum sicut flamma in lampade de oleo, & ideo si arbor bonum fructum facit ipse fructus est generatus nutritus & augmentatus in mea bonitate & de mea bonitate & in me permanens, & quia mea bonitas est secunda per meam bonitatem est positus alius fructus in ipso fru-

DE VEGETATIVA.

Actu in potentia & hoc bonum est ut mea bonitas sit permanens et de una specie in aliam transiens ut mea natura bona non sit ociosa nec in nihilum deducta.

CDixit vegetativa, in me est contracta magnitudo in me specificata & nutrita & data est mihi ut sit mea natura magna per ipsam est arbor magna habens magnam quantitatem virtutem et naturam cum quibus habet aliam arborem in potentia; et quando illa arbor que est in potentia est deducta in actum habet aliam arborem in potentia ut ego sim magna vegetativa; magna autem non possum esse sic successive sine magnitudine elementorum ex qua augmento magnitudinem arboris, magnitudo autem elementorum non sufficit ad hoc nisi magnitudo celi sit efficiens per motum, motus autem eius est magnificatus per magnitudinem que est suum principium innatum a divina magnitudine tantum; que magnitudo est effectrix magnitudinis celi & magnitudinis elementorum & facit meam magnitudinem; & hoc est quia est ambies & finis super omnes magnitudines extrinsecas; & si mea natura posset tantum pati quantum magnitudo divina posset dare in me magnitudinem; tunc extenderet meam magnitudinem in infinitum, sed non potest quo ad me quia non possum recipere infinitatem cum ipsa infinitas non posset esse de mea natura nec in mea natura permanens; & ideo confiteor quod plus potest causa in suo effectu dare magnitudinem quam effectus posset ipsam recipere & hoc dignum & iustum est cum causa sit altior per finem quam effectus eius, & de hoc exemplum habemus per formam & materiam quam forma habet altior finem quam materia cum det ei esse & non propter hoc sequitur ociositas in forma si materia non possit tantum recipere esse quantum ipsa potest dare; eo quod est permanens in sua intensa magnitudine activa & materia in sua extensibilitate passiva.

CIdeo dixit vegetativa maledicit illi qui asserunt quod divina magnitudo non posset magis agere siue producere magnitudinem in mundo quam mundus recipere quam magnitudo dum intrinsece non existit ociosa in sua intensa natura sicut intellectus divinus qui est in tanto magnus per suum intelligere quantum est magnus per suum existere; non est ergo deus ociosus per magnitudinem

B iii

DE VEGETATIVA.

tudinem intrinsece nec extrinsece vt probatum est.

CAit vegetatiua, sum durabilis p durationē in me cōtractā et specificatā in meis indiuiduis vtputa in rosa lilio & viola & sic duro & pseuero de vno indiuiduo ī alio successiue post q̄ duratio est mea aīa in me substantialiter nata & absoluta & in meis particularib⁹ diffusa & p̄funda & si non durat ista rosa ista viola non p̄pter hoc sum ociosa qa duro in alia rosa et in alia viola deductis de potentia in actum duro autē dū sunt in potentia & etiā quādo eueniūt in actū & quādo corrūpuntur remaneo in me absoluta duratione & natura.

CDixit vegetatiua, potēs sū: potestas autē quā habeo est mea natura mihi data & cōtracta a potestate absoluta in me subalternata, dico autē q̄ est absoluta p hoc quia habeo posse in rosa & viola & etiā in equo homine & huiusmodi. potestatē autē quā habeo ī ista rosa habeo formaliter & materialit̄ per hoc quia potestas ipsius rosę est de mea potestate absoluta et ideo sua potestas est de mea potestate genita augmētata et nutrita: & si ipsa rosa posset habere tantam potestatē q̄tūm mea potestas est absoluta ipsa esset tantum magna q̄tūm est mea qd̄ est īpossibile: qm̄ species ipsi⁹ rosę hoc nō posset sustinere nec etiam mea natura, quia particulare non potest esse ita potēs sicut vniuersale: et ideo licet mea potestas nō possit tota capi in ista rosa non propter hoc sequit̄ q̄ sim ociosa nec corrupta: & corrupta ipsa mea potestas est species in rosario: & posito q̄ rosariū esset corruptū: & etiā oēs alię arbores mea potestas esset pmanēs in mea absoluta natura subalternata a prima potestate in me cōtracta & ip̄a prima a diuina causata.

CRursus dixit vegetatiua: habeo instīctū mihi datū in me subalternatū & naturatū cū quo instīctu habeo naturā in causando in rosario talē rosam sic figuratā foliatā coloratā lapidā quasi haberē intellectū ad hoc faciendū sicut pictor p̄ suū itellectū & suā imaginationē pingit talē rosam ī pariete & sicut dico de rosa ita pōt dici de lilio viola & huiusmodi.

DE SENSITIVA.

¶ Item dixit vegetatiua, habeo appetitū cū quo vegetare appeto vegetata, ipse appetit⁹ est mihi dat⁹ p appetitū superiorem in me cōtractū & in me absolutū subalternatū cū quo habeo appetitū ad istā rosam ad istud liliū & ad istam violā & ideo quales appeto tales habeo; tamē indigeo adiuuamēto a priore motore qui est prima causa vtrputa diuina volūtas quæ per meū appetitū est significata, ipsa autē est absoluta & me⁹ appetitus est subalternatus & per suā virtutē in partib⁹ cōtractus; ego in mea natura per meū appetitū sum sustentata.

¶ Dixit vegetatiua; sicut exēplificauī de bonitate magnitudine &c. in ostēdēdo meā essentiā & naturā; meas operatiōes et mea primitiua principia sic possem dicere de mea virtute veritate delectatione perfectione & huiusmodi.

¶ De Sensitiua.

Dixit sensitiua. Ego sū virtus & natura p quā ea quæ sunt in me sunt sensata & naturata de mea natura vtrputa elemētatiua vegetatiua imaginatiua cū oībus quæ in me habēt, & hęc p ea quæ dicta sunt de mea forma generatiōe et corruptiōe nota sunt intellectui bene inuenti & de scientia naturali habituato.

¶ Ait sensitiua in me sunt plures formę eueniētes & plures materie cū accidētib⁹ earū vt dictū est, s. elemētatiua vegetatiua & imaginatiua & simul cōstituūt vnā naturā; & i mea naturali relatiōe & mea relatiō in ipis cōponim⁹ aīal iūctis relationibus earū in me vtrputa sentiēns elemētās vegetans imaginās tanq̄ vna forma; etiā sensibile elemētabile vegetabile imaginabile tanq̄ vna materia sentire elemētare vegetare imaginari tanq̄ vna natura cōnexiua & ideo per talē modum constituimus animal cōpositum ex prædictis potētis quod per me est sentiēns sensibile & habet sentire elemētando vegetando &c.

¶ Ait sensitiua meæ relatiōes p̄dictę p principia inata sūt cōstitutę & relatę vtrputa p bonitatē magnitud. &c. ista sūt principia nra subalternata a principis sup̄mis descēdētia tanq̄ a causis

B iiii

DE SENSITIVA.

primitiuis vtputa a diuina bonitate magnitudie &c. sub qb⁹ principia nra cōphēdunt ad placitū sicut finitū cōphēdit p infinitū & nouū p eternū & hmōi. & si nos pl⁹ possem⁹ recipere foecūditates & influētias supiores ipse possent plus agere in nobis sed non possumus quia finitas naturas habemus & finitas relationes & per cōsequēs nouas & quia inter infinitū & finitū aternū & nouū nulla est pportio sicut euenit in me elementatiua vt sit in me sensata: sic ego & ipsa vt semel elementata: & per hoc sum sentiens in subiecto sensato in quo sum: hoc est ipsum per me habet sensum agentem cū quo sentit calorē frigiditatem famem sitim dolorem delectationem & hmōi: aliter non haberē actionē nec naturam agētē qd ē impossibile. qm̄ deficiēte mea sēsiuitate deficeret p̄pria sensibilitas & p̄ cōsequēs sentire & meq̄ relationes nihil essent in nra nec aliā relationes in me veniētes supra tactē.

Rursus ait sensitīua, vegetatiua est in me sensata quæ per motū est iuncta suis trib⁹ specieb⁹ in suo capi. p̄ tactis ad qd sequitur in mea natura gnare nutrire & augmētare: per generare genero sensibilitates vtputa p̄ potētiā visuā visibilitatē: p̄ audituā audibilitatē & hmōi. Ipa aut̄ nutritio & mltiplico p̄ obiecta extrīseca vtputa p̄ colorē lapidis & figurā similitudies ponēdo eorū in mea sēsiuitate absoluta q̄ ē mea p̄pria passio in q̄ facio ipas sensatas hoc ē visibiles cū qb⁹ p̄ accūs facio lapidem visibilem qui lapis non est sensatus.

Ait sensitīua, rosariū nō est p̄ se potēs q̄ p̄ducat rosā de potentia in actū sine ptate celi nec ego a fili sū potēs p̄ meā ptatē sine ptate celi vt faciā lapidē visibilē. & sicut dico de ptate sic dico de mea bonitate: magnitudie &c. q̄ reqrūt h̄re adiuuamētū naturaliter ad bonificādū & magnificādū visibilitatis lapidis. & magis indigeo adiuuamēto p̄ primitiuā bōitatem magnitudinem &c. quæ sunt priā causæ: q̄ p̄ secundarias. Et quia magis indigeo primis causis q̄ secundariis: magis sum passa sub primis q̄ sub secundariis. & sicut secundariæ me ledūt in meis sensib⁹ exterioribus causa inirmitatis multo magis & sine cōpatiōe cæ prię p̄nt agere in me ad

DE SENSITIVA.

placitū & super meā naturā miraculose. ¶ Dicit sensitīua me⁹ appetitus est q̄ sensus sit sentiēs siue agens vt hēat acti uā naturā & p̄ cōsequens passi uā & cōnexā p̄ sētire. & iō qñ hēo licētiā ad agēdū naturaliter p̄ me me⁹ appetitus est q̄ ratus siue in gescere & qñ aliqd ad extra me īpedit p̄ meā naturā ē mihi odibile vt ita loqr̄ siue horribile vtputa qñ appeto videre aut audir̄ aut comedere aut bibere & huiusmodi.

¶ Itē ait sensitīua me⁹ appetit⁹ habet duas species inter alias vna est intēsitā & alia extēsitā. sua aut̄ ppingtas ē sub sua intēsitate & sua distātia sub sua extēsitate: sicut nīa caliditas in aqua feruente est magis per me sensibilis q̄ frigiditas in glacie siue ī niue. Ratio huius est quia magis est nociuū subiectum sensatum nimis calidū q̄ nimis frigidum cū ignis sit magis actiu⁹ q̄ aqua. hoc idem possum dicere de odorabili & visibili qm̄ nimius foetor est magis nociu⁹ q̄ sit magn⁹ odor delectabilis. & sic de videre suo mō & de aliis secūdū q̄ eueniūt obiecta magis intensa aut minus intensa.

¶ Rursus ait sensitīua aīa. absoluta sū in sensato hoc est per sensum communem & particulata sum in sensibus exteriorib⁹ & subalternata sum in quolibet sensu exteriori vtputa in potentia visīua quæ sentit organum scilicet oculum qui potest videre album & nigrum & colorē tertiuū cōfusus: ipa autem potentia visīua est tm̄ generalis ad vidēdum colorē confusus siue mixtum in colorato q̄tum albedinē intēsam in albo: & sic de nigredine intensa: sed color confusus nō est tantum dispositus vt sit per eam obiectatus sicut color intēsus & ideo patet per hoc q̄ non deficit potentia visīua quo ad se sed subiectum deformatum & improportionatum. & ideo dico & confiteor q̄ plus potest diuina potestas in me per seipsam & propter seipsam q̄ ego per me atq̄ propter me & hoc dignum & iustum est cum ipsa sit causa & finis & ego effectus.

¶ Item ait sensitīua. mīra alia vera possem dicere de me sed p̄ ea q̄ de me dixi sum cognoscibilis quo ad meam naturam et sentiam existentiam & agentiam.

DE IMAGINATIVA

Dixit imaginatiua. Ego sum virtus eueniens de sensitua & in ipsa sum permanens, dico quod sum eueniens de ipsa quia in ipsa sum existens in potentia ad omnia imaginabilia & in ipsa sum permanens cum sit meum subiectum a quo extraho imaginabilia.

Rursus ait imaginatiua. sum absoluta vna pars vniuersi: eo quod vna pars bonitatis absolute est in me contracta & sic de alia parte vniuersi que est magnitudo &c. de omnibus istis attributis sum constituta substantialiter & accidentaliter ratione cuius sum substantia absoluta quo ad meam essentiam & naturam & habeo accidentia absoluta a mea substantia & progredientia in me permanentia.

Dixit imaginatiua. quodlibet meorum principiorum absolutorum est in me relatium eo quod de correlatiuis sensitue sunt euenientia, ipsa autem correlatiua consistunt in me contra correlatiua vtriusque imaginatiua imaginabile & imaginari, & ideo quodlibet est correlatiuum absolutum ad plura eo quod meum imaginatiuum potest imaginari plura individua sub pluribus speciebus existentia per meam communitatem & propriam passionem que est imaginatiuitas in qua sunt deducibilia de potentia ad actum cum contra imaginari.

Rursus ait imaginatiua. ego & sensitua sum conexe & quodlibet in alia tota extensa, aliter non possem imaginari: omnia sensibilia abstrahendo species sensibiles in me imaginatas quam sum conexa cum sensitua ut imaginer sensibilia moueo sensitua ad sentire secundum magis & minus: & per consequens suum instinctum & appetitum ad delectationem siue ad oppositum.

Rursus dixit imaginatiua in memetipsa sum absoluta cum absoluto sensu & contra contracta & in sensibus exterioribus sum contracta & subalternata vtriusque per visum auditum &c. per visum autem sum generalis potentia ad imaginandum visibilia: vtriusque albedinem in albo figuram in castro & homini, & sic de auditiva per auditum imaginando plures sonos siue voces. **A**it imaginatiua quia in sensibus exterioribus sum contracta per ipsos sum contracta in particularibus vtriusque puta ad imaginandum unum castrum unam rosam unum sonum & homini.

Aterum dixit imaginatiua. sensitua non potest multiplicare chi-

DE IMAGINATIVA.

meram eorum non potest agere de me cum sit meum subiectum & non e converso. sum autem superius & ipsa inferius & per consequens mea bonitas est super suam & mea magnitudo super suam. & sic de aliis ad quod secundum quod sum sua perfectio patiens dens ut puta quando indiget calore aut cibo aut coitu imaginor suam indigentiam & dirigo ipsam ad obiectum desideratum & idem obiectum per ipsam est sensibile & per me imaginabile.

CDixit imaginativa, cum sim cum sensitiva composita compono ad placitum chimeram & facio ipsam compositam ex pluribus similitudinibus particularium differentibus in specie ut puta chimeram habentem caput hominis; corpus leonis; pedes bouis caudam piscis & huiusmodi.

Rursus ait imaginativa mea imaginabilia sunt bona per meam bonitatem & si sint mala id esset per accidens cum mea magnitudine imaginor magna imaginabilia & si velim possim imaginari parva eo quod absoluta sum super sensitivam. mel dulce etiam possum imaginari dulce & si vellem possum ipsum imaginari amarum & de dulcedine & amaritudine possum facere chimeram; sensitiva non potest me impedire, nec mirum quia ego sum supra ipsam tanquam forma & ipsa sub me tanquam materia & hoc per meam bonitatem super bonitatem eius & per meam magnitudinem super suam & huiusmodi. & hoc quia mea principia innata nascuntur super sua sicut oleum super aquam; & ideo cum ita sit quid mirum si deus potest cum suis principis siue dignitatibus primitivis & necessariis agere supra meam naturam miraculose & super naturam sensitivam cum simus potentia inferiores & dignitates sint dei superiores.

Item dixit imaginativa: sensitiva non potest extendere vires suas supra meas; quoniam quicquid ipsa potest sentire possum imaginari & ego possum imaginari chimeras & ipsa non posset sentire nec obiectare. Intellectus autem est potentia super me multo magis quam ego supra sensitivam cum ipse sit substantia spiritualis & nos ambae sumus de genere corporeitatis. & ideo quid mirum

DE MOTV.

si intellectus humanus potest obiectare species & genera abstracta & ego nō possum ipsas species nec genera imaginari et sicut dico de intellectu ita dico de volūate & memoria ex quibus aīa rationalis est cōstituta habens altiora principia innata q̄ ego habeam.

¶ Multa alia ait imaginatiua possū dicere de me physice sed sufficiant ea quæ dixi quia per ea quæ dixi potest cognosci mea essentia natura & operatio, posito autem q̄ intellectus sit physicus & naturalis aliter non: cum mea dicta sint alta et profunda.

¶ De motu.

Dixit motus. Ego sum ens existens in potētia ad actū et sum existēs in subiecto in quo sum cum quo mouens mouet mobile de potentia in actum.

¶ Dixit motus: sum ens absolutū primo p̄grediens a principis inatis celi v̄puta bonitate magnitudine &c. qm̄ inquantum bonitas bonificat magnitudinē & magnitudo magnificat bonitatē & sic de aliis sum genitus & progrediens a correlatiuis eorum; et cōstituitur cælum cōpositum ex forma et materia et decem prædicamentis; quæ forma mouet se per me actiuādo; & mouet materiam passionando; et hoc cū quantitate quia quātus sum; cū qualitate quia qualis sum; cum relatiuis quia relatus sum; & huiusmodi.

¶ Ait motus. anima sum cum qua cælum mouet seipsum sicut habitus naturalis sub quo mouēs mouet seipsum p̄ me sicut ignis qui sub sua caliditate mouet se ad calefaciendum & sub habitu leuitatis ad ascendendū. & aqua sub habitu grauitatis ad descendēdum et huiusmodi.

¶ Sum mot⁹ absolut⁹ p̄ octauā spherā subalternat⁹ p̄ saturnum et sic descēdēdo p̄ alias spheras et p̄ spheras aliorū vsq̄ ad vegetabilia particularia v̄puta vsq̄ ad lapidem rosam equum et huiusmodi; per omnia ista sum mobilis et mouēs et exiens de potentia in actum continue et successiue et hoc significatum est per ea quæ dicta sunt in capitulis forme materie generationis corruptionis &c.

DE MOTV

¶ Alterū ait motus. sū cōtinu⁹ i q̄tū sum vna essentia absoluta secūdū totum vniuersū cōtinue extēsus cū totū vniuersum sit vnū indiuiduū cōtinuū corporale cōstitutū ex suis principiis gñalib⁹ vtputa ex bonitate magnitudie &c. vt dictū est de generali fōa matia & decē p̄dicamēt̄. oīa ista sūt cōtinua non cōrígua quo ad superius nec quo ad inferi⁹; q̄a si sic mundus esset indiuiduum discōtinuatū; & non vnū; & etiā implicaret vacuū; & ego non essem cōtinuus sed successiu⁹ diuisus qđ est impossibile, sum aut discōtinuat⁹ in particulis scđm qđ differūt species vt asin⁹ capra & hmōi & remaneo indiuisus quo ad meā essentiā vt oīa sunt in me & ego ī ipsis ab omī vacuitate denudatus p̄ existētiā & agētiam.

¶ Rursus ait mot⁹. habeo tres spēs iter alias vtputa augmētationem alterationem vt significatū ē p̄ gñationē & corruptionem. alia ē per loca vtputa nubes in coelo q̄ mouentur de vno loco ī aliū; & sicut pluuia q̄ mouet̄ de superius ad inferius q̄a ponderosa ē & sicut piscis qui mouet se in aqua cū cauda sua & equ⁹ ī terra q̄ mouet se cum pedibus suis.

¶ Vterius dixit motus: habeo quatuor species que sunt elementatiua vegetatiua sensitua & imaginatiua. per omnes istas sum motus & mouēs sicut in capitulis p̄dictarū speciesum significatum est.

¶ Alterum ait mot⁹. habeo tres species: vtputa motū circularē rectū & obliquū. circularē vt patet p̄ coelū; rectū vt patet per descēsum aquæ & per ascensum ignis & per sagittā motā in aere & sic de v̄to & huiusmodi. mot⁹ aut me⁹ obliqu⁹ consistit per angulos acutos rectos siue obtusos.

¶ Vteri⁹ ait motus. sū p̄ q̄tuor q̄litates quia cū ipsis sū mouens & mobilis sicut in flāma in aqua calida in glacie & huiusmodi cōstituēdo quatuor q̄litates vtputa choleram sanguinē flegma & melācholiam.

¶ Rursus dixit mot⁹. sū mouēs & mobilis artificialiter sicut nauis mota p̄ ventum & nauta mot⁹ ad motū nauis & figura arcē mota de potētia in actum & sic de aliis moechanicis.

DE INTELLECTU.

¶ Itē sū mot⁹ ad priuationē & hoc patet p cecitatē surditatē &c. & p sensum infectū siue imaginationē infectam & sic de aliis.

¶ Vterius dixit mot⁹. sum motus in subiecto moto p cibū potum & huiusmodi.

¶ Rursus ait mot⁹ mltā alia possē dicere de me oñdēdo meā essētiā existētiā & agētiā meū istictū appetitū meā originē meā bonitatē magnitudinē q̄titatē qlitatē &c. sed p ea q̄ de me dixi possunt cognosci oīa q̄ de me dici pnt. & hoc p itellectum subtiliter intuentem.

¶ De Intellectu.

E It itellect⁹. Ego sum substātia creata cōiūcta cui p̄prie competit intelligere & per accidēs credere.

¶ Dixit intellectus. p diuinū intellectū sum creat⁹ bōitas est mihi associata & mecū coniuēta p diuinā bonitatē magnitudo per diuinā magnitudinē; duratio p diuinā eter nitatē; ptās p diuinam ptātem; voluntas p diuinā volūtatē virt⁹ p diuinā virtutē. veritas p diuinā veritatē. delectatio p diuinam gloriā & hmōi. p bonitatē sū bon⁹ p magnitudi nē magnus per æternitatem durabilis per ptātē potēs &c. & ideo cum sim sic associatus sū potēs ad itelligēdū gñalia vtputa genus species abstracta ea: q̄ vnū magnū &c. cū oīb⁹ sū istis cōpositus vt bñ magne &c. & obiectū primū q̄ est me us finis & oīa per ipm cū istis facio scientiam profundam de bonitate magnitudine &c.

¶ Rursus ait intellect⁹; quoniam cum omnib⁹ istis sum com posit⁹ ī tāto q̄ quilibet est ī me & ego ī ipsis essētiāliter mul tiplicabimus extensionē & vnā essentiā & hoc idē est de vo lūtatē & memoria ī tāto q̄ sum⁹ vna essentiā; vna aīa ī mor talis composita ex p̄dictis.

¶ Rursus dixit itellect⁹. diuin⁹ itellect⁹ ē īfinit⁹ & cōpndit oīa & iō cognoscit me q̄tū & finitū rōe cui⁹ necessitat⁹ sū q̄ sim q̄t⁹ & sic de qualitate mea relatiōe & aliis p̄dicamētis in mea substātia sustentat⁹ & cū ipsa cōiūctis. & iō op; me eē

DE INTELLECTV

pticulatū scđm qđ sū cū corpore petri cōiūct⁹ & ē aliis itellect⁹ a me distict⁹ cū corpe Guillermi cōiūct⁹ & sic de aliis & hoc est qđ sūm⁹ intellect⁹ regrit quo ad suā dignitatē qđ pluries intellectus sit cognit⁹ & laudat⁹ & in gloria sempiterna beatificans intellect⁹ beatos.

Clē ait intellect⁹. sū correlatiu⁹ eo qđ sū itellect⁹ agēs intelligēs & sū itellect⁹ possibilis qđ ē ppria passio ī qua sūt spēs intelligibiles & p eas etiā realia sūt cognita & suū itelligeī intrinsecū. oīa ista sūt per eēntiā qđ sūt ptes meę ipsa aut sūt disticta qđ sūt relata sine qua distinctiōe nō eēnt relata v3 haberēt naturā nec inueniet ipse facere sciētias nec possū extra ipsas facere qđ nulla potētia agit naturaliter extra suā eēntiā.

Rursus ait intellectus: qđ sū intellect⁹ agēs sū forma & qđ sū itellect⁹ possibilis sū matia & sū foīa cū foīa bonitatis & matia cū matia bonitatis & sic de magnitudine &c. et sū cōnexio vtrputa intelligere cū bonificare &c.

Clē ait intellect⁹. p meā formā sū actiu⁹ ipsa actio ē primitiua et nō pdicamēntalis qđ cū ipsa foīa ē cōuersa et iō ipsa actio ē substāntialis. ab ipsa aut orit actio accōntalis pdicamēntal. et sic de matia suo mō actio et passio pdicamēntales sūt istrumēta cū qb⁹ acgrūt spēs abstractę a sēu et imagiatiōe illumiatę et radicatę in mea ppria passiōe ī qua sūt factę intelligibiles ipse itelligibilitates sūt pegrīę acqsite p accōns. et sic de itelligere pegrino orto ab itellectiūo & itelligibili pdicamentibus.

Rursus dixit intellect⁹. sū vita et iqtū sū vita sū vita corpis et forma cū quo sū cōiūct⁹. rō hui⁹ ē qđ reduco quatuor potētias corpis; vtrputa elemetatiuā vegetatiuā sēlitiuā et imagiatiuā ī spēs hūanā. ipse aut hō ē p me fact⁹ et mouet me ad itelligēdū cū mea nāa sit itelligere & hoc nāaliter. moralitē aut si moueat bñ me ad itelligēdū sū ver⁹ et bonus. si aut ipse hō ē mal⁹ moraliter et mouet me sophistice sū malus et fals⁹ quia a fine meo sum deuiatus et de peccato habituatus.

Rursus ait intellectus. meus ordo est qđ sim primitiuus.

DE INTELLECTV.

in acquirēdo species distinguēdo cōcordādo cōtrariādo: et nō possum ipsas intelligere faciā ipsas credibiles & sic p accidens sum creditiu⁹ positiu⁹; & qñ sum ī medio inter itelligere & credere sum opinatiu⁹ dubitatiu⁹ & extra quietē & ī labore posit⁹ ī tātu q sū prōpt⁹ ad cōcludēdū verū aut falsū si concludo verū sū getat⁹ si falsū sū de ignorātia habituat⁹.

Rursum dixit intellectus, inter me & hoīem in quo sum est differētia cū sim vna pars ei⁹ quo ad meā naturā nunq̄ sum fallax cū meū propriū obiectū sit intelligibile & mea natura sit ad hoc disposita, homo autē est cōposit⁹ ex pluribus potentiis, ipse mouet me sicut totū mouet suas partes; & ideo p ipsum si fallor deficiō nō p me cōtra meā naturā, qm̄ qñq; hō habet ita magnā volūtatē ad desideratū q nō habeo libertatē añcedēdi nec ingrēdi veritatē; & sic de ira et huiusmodi.

Rursum dixit intellectus duobus modis intelligo et facio scientiam primo per sensum & per imaginatiōē de rebus inferioribus tanq̄ in artibus liberalib⁹ & moechanicis et de moralibus; aliū modū habeo p ea que sunt superiora vtpote per deū & p suas dignitates & p substātiās separatas; & sicut facio sciētias inferiores p possibile & īpossibile sic facio sciētias superiores p possibile & īpossibile; & magis sum altus et assertiuus per possibilitatē & īpossibilitatē ad superiora q̄ ad īferiora cum deus sit superius agēs cū sua bonitate magnitudine &c. bene magne, &c. ea quæ sunt apud eum possibilis et euitet īpossibilia cum non posset male agere &c.

Confiteor q de⁹ est altius obiectū q̄ ego possim intelligere et magis est p se intelligibilis sua bonitas magnitudo &c. et etiā suū agere intrinsecū et extrinsecū q̄ ego possim intelligere cū sim potētia inferior & ipse obiectū superi⁹, de istis autem aliis sciētis q̄ sunt īferiores nō est sic; q̄ fiūt p sensum et per imaginatiōē qm̄ ego sum magis disposit⁹ et prōpt⁹ ad intelligēdū superiora cū sim spū; q̄ sensus et imaginatiō sint mihi sufficiētes quia sunt de genere corporeitatis.

Utem dixit intellect⁹; cōfiteor q̄ diuinus intellect⁹ est infis

DE VOLVNTATE

nit⁹ & pfūd⁹ p se & p suā bonitatē/magnitudinē &c. cū sit ab oī materia & accidēte dispat⁹, & cū ipīs rōnib⁹ cōuersus talis aut īfinitas & pfūditas: quā h3 quo ad sua correlatiua īfinita a nullo ente pōt īpediri: cū oīa alia sint inferiora & ipē dignitates supiores ī suplatiuo gradu existētes: hoc aut qđ cōfiteor necessariū ē eē verū: qā si nō; altior eēm in obiectādo deū fictū siue chimerā spūalē q̄ obiectādo deū verū & realē qđ ē falsū & īpossibile: aliter eēm altior in virtute obiectādo q̄ p deū essem quātus: qđ est absurdum dicere.

¶ Rursus dicit intellectus, multa alia possum dicere: sed eēt longum narrare: & p ea que dixi potest cognosci qcquid de me dici potest.

¶ De voluntate

Dixit volūtas. Ego sū substātia creata, cui pprie cōpetit velle & p accidēs credere. ¶ Dicit volūtas mihi competit pprie velle: quia sum ex trib⁹ meis correlatiuis constituta: vtputa ex volēte volibili: & velle: cum quibus sum pfunda: cum velle autem appeto volibilia vtilia, cum nolle odio odibilia inutilia.

¶ Item ait volūtas, sicut substātia associata cū bonitate magnitudine &c. sint de intellectu fratre meo: dictū est: ipa aut bonitas est oī & mihi cōis: & sic de magnitudine &c. ratiōe cui⁹ sua correlatiua & mea sūt cōiter bona magna &c. Ratiō hui⁹ est qā sūmū obiectū. s. de⁹ est eq̄liter bonū magnum &c. ratiōe cui⁹ bñ magne &c. est a me & ab intellectu fratre meo obiectabilis cōtēplādo, & in alia vita beatificando.

¶ Dixit volūtas, ego facio amationem duob⁹ modis sicut dictum est de intellectu q̄ facit sciētā duobus modis, facio eī amationē p sensum & imaginatiōē vt satisfaciā corpori cū quo sum cōiūcta de eo q̄ ipsi necessariū est in volēdo ea que sunt ipsi vtilia, & in nolēdo ea q̄ ipsi sunt inutilia: & hoc maxime facio ppter me cū sim forma ei⁹, & cū p ipsum sim disposita ad faciēdum amationem de supmo obiecto qđ est meus finis, & finis corporis, amatio autem quā facis ad supius

G.

DE VOLVNTATE.

est spūalis cū vero sim spūs transcēdēs cū mea bonitate: bonitatem corporis cū mea magnitudine &c. magnitudinem corporis: ad quā sequit̄ q̄ meū possibile qđ habeo ad supius est altius q̄ possibile quod habeo ad inferius in faciēdo amationē: & sic de impossibili, hoc est q̄ obiecta q̄ sunt inferiora sunt tantū amabilia naturaliter, q̄tū obiecta q̄ sunt superiora vtputa de⁹ & suę rationes sua intrinseca opatio & extrinseca & sic de angelis de alia vita & huiusmodi.

¶ Dixit voluntas, sum sic composita meo modo sicut dictū est de intellectu suo modo, & ideo sū absoluta in volēdo bñ magne &c. & si bene magne &c. diligo bona sum si in opposito mala sum & peccato sum habituata. In volēdo habeo libertatē duob⁹ modis possū velle bonū: q̄a bona sū naturaliter & maxime: q̄a diuina bonitas causat in me meā bonitatē naturalē, & dat mihi liberū arbitriū ad volēdū bonū: alio modo habeo in cōtrariū liberū arbitriū ad volēdū malū, & hoc q̄a sū de nihilo creata: malū aut̄ est habit⁹ priuatiu⁹, sicut bonū positiu⁹, & ideo hō cui⁹ sū vna ps de me pōt agere bñ aut male si p me diligit bona bon⁹ est moraliter & si per me diligit mala malus est moraliter: & ideo male dicūt illi q̄ asserūt q̄ ego sū bona volūtas in oīb⁹ hoīb⁹: q̄ si sic nō essem subiectū iustitię dei in tribuēdo bonū p bono, & malū p malo: diuina aut̄ volūtas hoc nō vult: q̄a idē ē cū iustitia: & me expectat si bona sū in agēdo ad bonificādū in vita sempiterna: vt meū obiectū sit eternū p amorē: & hoc bonum magnū &c.

¶ Rurs⁹ dixit volūtas, ego sū pticulata ī petro: & q̄a sū associata cū bonitate magnitudie &c. mea correlatiua sūt gñalia cū qb⁹ trāscēdo obiectiue sēsū & imaginatiōē q̄ nō possunt attigere gñā spēs abstracta: vtputa abstractā substātiā quātitatē & sic de aliis predicamētis absolutis. ego autē sic diligēdo cū habeā altiorē naturā, q̄ sensus & imaginatio & magis bonā p bonitatē spūalē magis magnā p magnitudinē

DE VOLVNTATE.

spūalē &c. q̄ ip̄e habeat p̄ corpale: etiā qd mirū cū ego habeā obiectū primū diligēdo: sēsus aut nō sētiēdo, nec imagiatio imaginādo: quoniam de⁹ nec est sensibilis: nec est imaginabilis: sed per me est amabilis & per meum fratrem intellectū intelligibilis: & p̄ memoriā sororem meam recolibilis: non est autem qd̄ deū possit obiectare: nisi aīa & angel⁹ recolendo intelligēdo & amando: & ad ista tria sunt creata & ordinata omnia alia.

CAit volūtas sū potētia ipatiua, eo q̄ sū optatiua. ipatiua sū: q̄a impō intellectui, & memoriæ vt obiectēt meū obiectū desideratū: intellect⁹ aut & memoria ipant mihi: vt obiectē obiectū eis desideratū: & hoc naturalit̄ est ordinatū: vt bñ nos agam⁹, & iuicem coadiuuem⁹ ad hoc vt bñ magne &c. obiectem⁹ & meritū beatitudinis acgram⁹, cū habitu iustitię prudētię &c. sed hō mal⁹ qñ est puer sus difformat nos, qñ est hītuat⁹ de avaritiā i prudētiā &c. nos aut sine ip̄o nīhil agere possumus cū ip̄e sit motor & nos sim⁹ mobilia: ip̄e vniuersalis & nos particulares.

CItē ait volūtas sū cū hītu charitatis ordinata & exaltata, sicut intellect⁹ p̄ hītū, & qñq̄ hīt⁹ su⁹ & me⁹ eodē modo se hñt ad idē obiectū amādo & credēdo, & qñ intellect⁹ est altissim⁹ p̄ hītū fidei, sub quo habitu est hītuatus de sapiētia, tūc hīt⁹ su⁹ & me⁹ equaliter se habēt ad idem obiectū amādo & intelligendo & tunc sumus in actu p̄fecto scdm q̄ p̄fectio potest dici in via.

CAit volūtas ego sū potētia electiua & hoc duobus modis eligēdo amādo species aut odiēdo quas intellectus inuenit & intelligibiles facit, aut credibiles: ipsas aut species inuentas per intellectum, & per me electas ponimus in memoria sorore nostra: vt ipsas custodiat, & sint antiquę vt possim⁹ acquirere nouas, & quando volumus recuperare ipsas antiquas ponimus nouas in ipsa memoria vt sint antiquę, & q̄ reddat nobis illas, quas pr̄mo posuimus. multotiens

C.ii

DE MEMORIA.

aút ipsa memoria ad hoc est valde fatigata in recipiendo & reddendo quia nō pōt in eodē nūc: & q̄a t̄ps est plon̄gatū. & iō q̄n non pōt nobis reddere species antiquas: intellectus & ego sumus in magno labore & per cōsequēs ipsa memoria: & q̄n reddit tunc sumus in quiete.

¶ Itē dixit volūtas: intellect⁹ frat̄ me⁹ habet magnū auāta-
giū sup me qm̄ si ip̄e appetat obiectare obiectum bonū, ma-
gnū: &c. intelligēdo & nō possit sensat⁹ est: sed ego nō possū
h̄re sensationē qm̄ priuata sū si velim ad diligendū bonū &
si nolo culpā habeo de qua culpa memet habituo: intellect⁹
aút de ignorātia nō se h̄t uat optādo ip̄am eo q̄ ē sua inimi-
ca, sed ego heu tris̄ q̄re opto malitiā cum sit mea inimica
nō dico q̄ sit p̄ meā naturā qm̄ nullum agēs appetit agere
suū cōtrariū: est aút p̄ hoīem cuius ancilla sum q̄ q̄nq̄ agit
per me male eo q̄ peruersus est.

¶ Ait volūtas: multa alia de me dicere possem: sed ea q̄ dicta
sunt sufficiāt intellectui subtiliter intuenti qm̄ p̄ ea q̄ dicta
sunt pōt cognosci mea essentia agētia & natura: mea quan-
titas qualitas &c.

¶ De memoria.

Dixit memoria. Ego sū substātia creata cōiūcta cui p̄-
prie cōpetit recolere & p̄ accidēs obliuisci.

¶ Dixit memoria. sū sic associata de bonitate ma-
gnitudine &c. sicut intellect⁹ & voluntas & iō īsimul sum⁹
participantes p̄ vnā bonitatē magnitudinē &c. & iā in meo
bono recolere est bonū intelligere & amare: & ex istis trib⁹
bonis sequit̄ vn⁹ bon⁹ actus cōis in quo sunt plures act⁹ dif-
ferentes eo q̄ sum⁹ tres potentię differētes: & sicut dico de
bonitate ita dico de magnitudine &c.

¶ Alterū ait memoria. sū cōposita de meis p̄icipiis innatis. s.
de bonitate magnitudine &c. & ista est p̄ia cōpositio: sc̄da
aút cōpositio est q̄a sum substātia cōposita de forma & ma-
teria: tertia cōpositio q̄a sū cōposita cū intellectu & volūta-
te q̄a oēs tres sum⁹ vna aīa hoīs: mortuo at̄ hoīe remanem⁹.

DE MEMORIA:

hoc quod sumus quia remanent tres species compositionis predictae ad quod sequitur quod ipsa anima est immortalis cum istas tres species compositionis habeat per se & per suam naturam. **R**ursus dicit memoria, sunt relata eo quia habeo tria relativa cum quibus simul sunt creata ut puta memoratiuum memorabile & memorari: omnes tres sumus una & una natura, per meum memoratiuum colligo species mihi traditas per intellectum & voluntatem: ipsas pono in mea propria positione hoc est in mea memorabilitate in qua facit memorabiles & antiquas & quando reddo ipsas meum memoratiuum conuersum est in recolitum quod reducit easdem species de potentia in actum quas meum memoratiuum posuit in mea memorabilitate.

Patet ergo dixit memoria quod habeo duas species & per consequens duos actus scilicet memorari & recollere: per primam memoror per secundam recolo: hoc est reddo quod memorabar, cum istis autem sunt magna & profunda. **A**it memoria, per meam naturam restauro ea quae sunt praeterita & sic causo sciam de praeteritis: intellectus autem praecedens inueniens scias est antecedens & ego sum eius consequentia distincte posita ab intellectu, quia si non: statim quando intellectus caret sciam sequeretur consequens & intelligendo in tempore praesenti intelligeret ea quae intellexit in tempore praeterito quod est impossibile, patet ergo quod sumus duae potentiae distinctae per antecedens & consequens: & potest probari per voluntatem fororem nostram quae consistit in medio optando species novas per intellectum & species antiquas per me: si autem non essemus distinctae potentiae intellectus & ego: voluntas in eodem instanti optaret species novas & antiquas & perderetur successio quod est impossibile, & ideo cum haec ita sint male dicunt quae asserunt quod ego & intellectus sumus eadem potentia: meum possibile & impossibile sunt mea instrumenta, per possibile possum recipere species & reddere, per meum impossibile quoniam non possum reddere species antiquas in me simpliciter priuatas & hoc quia tempus est prolongatum aut quia a contingetia species mihi fuerunt datae hoc est per lentum intelligere & velle: & quia ipsa non deduxi frequenter a potentia in actum reddendo.

C.iii.

CONCLUSIO OPERIS.

Ceterum ait. memoria p simile & p dissimile reddo species quadoq; & sine ipis no possum reddere. qd ostedo per istud exemplū si obliuiscar nomē alicuius hoīs & intellect⁹ & voluntas requirūt q reddā eis illud nomē qd in me posuerūt si recolā de aliquibus opatiōib⁹ quas fecit ille hō bene aut male cū amicitia aut cū inimicitia & memoror finem quare intellect⁹ & voluntas appetūt q reddā illud nomen hoīs tunc per meā bonitatē magnitudinē &c. sum quoad innatam ad reddendū ipam speciē memorando ipm finē bonū aut malū q sequit. & sic de magnitudine aut de paruitate &c. & iō per talē dispositionē raro erit quin reddam illud nomē qd erā oblita.

Rursus ait memoria effectiue mea natura est melācholia quoniā per frigiditatē restringo species & conseruo metaphorice loquendo qm aqua habet naturam restringendi & quia terra habet naturā vacuatiuam habeo loca in quibus possum ponere ipas spēs sed q euacuauerūt; volūtas aut cū effectiue habeat naturā aeris multotiēs me impedit ad reddendū spēs ratione nimii appetit⁹ & intellectus q habet naturā ignis effectiue est per nimia volūtatē deformatus & nō pōt deliberare mecū q reddā ipas spēs; & iō multotiēs hō est tm intēt⁹ ad recuperādū spēs p nimia volūtatē aut tm frequētat ipas obiectādo q efficit stult⁹ eo q intellect⁹ est difformatus qa nescit cōiūgere spēm cum spē nec ligare ordinare: & ego a casu moueo hoīem ad memorādā vnam spēm & postmodū aliā sine mea scda spē vtrputa recolentia lupratacta.

Vlterius ait memoria. sicut dixi de voluntate quæ impedit me qnq; ita dico de intellectu frē meo q qnq; ipedit me: vtrputa qn hō legit diu i libro vt itelligat veritatē optatā si diu pleueret in legēdo tm extat intellect⁹ ad itelligere q difformat me ad recipiēdū spēs & hoc p nimia fatigationē sui ipsius & mei. Remediū aut cōsistit in hoc q breuiter lea

DE MEMORIA.

gat & ego frequenter possum recolere ipsam lectionem.

CAit memoria, sicut intellectus est meus per intelligere & ego consequens per recolere eius: habet duos modos faciendi sciam ut dictum est in capitulo suo: sic ego habeo duos modos in agendo quoniam sensum & imaginationem concipio primitiue & super sensum & imaginationem ascendo quoniam obiecto deum & suas rationes & suas operationes per superius sunt leuis delectabilis sana recta & sollicita: sed per inferius sunt pigra letata rudis &c. hoc autem non est per meam naturam: sed quia obiecta sunt inferiora & de genere finis corporis que obiecta impediunt me ad obiectandum obiecta superiora que sunt de fine anime.

Rursus dixit memoria, multa possunt dici de me & multa possunt dicere sed per ea que dixi potest cognosci mea natura, mea essentia, & meae operationes posito quod intellectus sit inutilis infundatus cum suis correlatiuis distinctis non rudis quia in ruditate sua sunt per accidens rudificata eo quod sum consequentia eius.

Conclusio libri.

Ostendit quod duodecim principia philosophie fuerunt locuta: quodlibet de seipso dixit philosophia dominabus & Raymundo. audiuitis ea que dicuntur mea principia de se ipsis & consilium quod dedit meus intellectus in prologo: & ideo rogo vos quantum possum quod ea que audiuitis reportetis serenissimo domino Philippo regi francorum ut mihi sic satisfaciat de iniuria mihi facta sicut satisfacit sancte fidei catholice cum sit pugil verus & legalis: & tu Raymunde dixit philosophia: debes habere contritionem si ad hoc non facias satisfactionem secundum totum posse tuum.

CAit Raymundus, domina philosophia sum paratus ad ponendum totum me & quicquid sum ad tuum honorem & ad honorem domine theologie quam diligo super omnia & tu philosophia scis quod diu ad hoc laboravi & omnia bona mea terrena propter hoc dimisi, sed quid potest ad hoc meum

CONCLUSIO OPERIS.

parum posse: cū sim ad tam altum negotiū & ponderosum improporcionatus: tu autē cui⁹ est negotiū impetres cū serenissimo frācorū rege, q̄ ad hoc manū teneat viriliter & deuote, & etiā cū magistris & baccalaureis ī diuina scriptura, & cū illis sume artistas tibi vt videbit̄ expedire ī tāto q̄ iter te & theologiam non sit dare aliquo modo cōtrarietate: sed puram concordantiam atq; merā te existente ancilla & theologia dñā tua: cum sit tuus finis: eo q̄ de⁹ est subiectū ei⁹.

Respondit philosophia, Raymūde bene dicis & ego faciam ad hoc quicquid potero cum teneat facere / tu autē non sis timidus nec lentus, sed cōfidens atq; audax & p̄dica philosophice ea q̄ de me & de meis principiis audiuiti in ecclesiis / scholis / & plateis: habeas cōfidentia in deo, & in p̄dictis impatricib⁹, & in me & meis principiis, q̄a te associabim⁹ & fortificabim⁹ & te dirigem⁹ qñ p̄dicabis siue disputabis.

Finito autem sermone philosophiē: dñæ & Raymūd⁹ ad regē serenissimū Frāciē accesserūt & ea q̄ audiuerūt ei dixerūt humiliter & deuote. Rex autē q̄ humilis ver⁹ & deuot⁹ est ea q̄ dixerūt benigniter acceptauit, & p̄mot⁹ fuit ad misericordiam per ea quæ audiuit ad magnum bonum faciēdum: dñas autem in bonam spem posuit & Raymūdum.

Ad laudem & honorem dei finiuit Raymūdus istum librum Parrhisiī mense februarīi Anno M.CCCX. Incarnationis domini nostri Iesu Christi.

Quem impressit Iodocus Badius ad XII. Kalēdas Martias Anno ad calculū Romanū. M. D. XVI.

RA

39

R.

LIUII

253